Утвърждавам:

ДИРЕКТОР:

/проф.Антоанета Христова/

СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА НА ИНСТИТУТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ЧОВЕКА при БАН за 2016 г.

Счетоводната политика е изготвена на база действащото счетоводно законодателство – Закон за счетоводството, Закон за публичните финанси, счетоводни стандарти (приложими за бюджетните организаци), Сметкоплан на бюджетните организации (СБО), както и всички други нормативни документи и указания, отнасящи се до дейността на бюджетните организации при спазване на основните принципи на счетоводството.

Настоящата счетоводна политика, като съвкупност от принципи, изходни положения, концепции, правила и процедури, съдържа възприетите от Българска академия на науките (БАН) конкретни принципи, бази, установени правила и практики за отчитане на дейността самостоятелните структурни звена при изготвянето и представянето на финансовите отчети.

Основната цел на счетоводната политика е да даде сигурност, че информацията, съдържаща се във финансовия отчет на ИИНЧ-БАН е надеждна и безпристрастно отразява сделки и събития.

В обхвата на счетоводната политика попадат и вътрешните нормативни актове, отразяващи спецификата на дейността на ИИНЧ..

Счетоводната политика на ИИНЧ подлежи на оповестяване в приложението към годишния финансов отчет, съгласно т.1.4 от Заповед № ЗМФ-1338/22.12.2015 г. на МФ

I. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

Отчитането на дейността на ИИНЧ и разработването на финансовите отчети се осъществява въз основа на прилагане на принципите, предвидени в чл.26, ал.1 от Закона за счетоводството, а именно:

1. **Действащо предприятие** – приема се, че предприятието е действащо и ще остане такова в предвидимо бъдеще;
2. **Последователност на представянето и сравнителна информация** - представянето и класификацията на статиите във финансовите отчети, счетоводните политики и методите за оценяване се запазват и прилагат последователно и през следващи отчетни периоди с цел постигане на сравнимост на счетоводните данни и показатели на финансовите отчети;
3. **Предпазливост** – оценяване и отчитане на предполагаемите рискове и очакваните евентуални загуби при счетоводното третиране на стопанските операции с цел получаване на действителен финансов резултат

1. Начисляване – институтът изготвя финансовите си отчети, с изключение на отчетите, свързани с паричните потоци, на базата на принципа на начисляването – ефектите от сделки и други събития се признават в момента на тяхното възникване, независимо от момента на получаването или плащането на паричните средства или техните еквиваленти, и се включват във финансовите отчети за периода, за който се отнасят;

5. Независимост на отделните отчетни периоди и стойностна връзка между начален и краен баланс – всеки отчетен период се третира счетоводно сам за себе си независимо от обективната му връзка с предходния и със следващия отчетен период, като данните на финансовия отчет в началото на текущия отчетен период трябва да съвпадат с данните в края на предходния отчетен период;

6. Същественост – представя се поотделно всяка съществена група статии с подобен характер;

7. Компенсиране – не се извършва прихващания между активи и пасиви или приходи и разходи и отчита поотделно както активи и пасиви, така и приходи и разходи;

8. Предимство на съдържанието пред формата – сделките и събитията се отразяват счетоводно съобразно тяхното икономическо съдържание, същност и финансова реалност, а не формално според правната им форма;

9. Оценяване на позициите, които са признати във финансовите отчети, се извършва по цена на придобиване, която може да е покупна цена или себестойност или по друг метод, когато това се изисква в приложимите счетоводни стандарти;

II. СЧЕТОВОДНА СИСТЕМА

Прилаганата форма на счетоводство-софтуер АС 2012 осигурява обективност, точност, пълнота, достоверност, достъпност, навременност и отвореност на счетоводната информация с оглед мотивиране на управленските решения.

При изграждането и поддържането на счетоводната система се осигуряват:

1. Всеобхватно хронологично регистриране на счетоводните операции въз основа на първични счетоводни документи,които осъществяват счетоводството на основата на документалната обоснованост на стопанските операции и факти при спазване изискванията за съставянето на документи по Закона за счетоводството

2. Получаване на аналитична и обобщена информация по сечтоводен път, представяща най-точно и по най-подходящ начин годишните финансови отчети;

3. Систематични счетоводни регистри за обобщаване на счетоводната информация, които се откриват в началото на отчетния период и приключват в неговия край.

4. Синтетични и аналитични счетоводни регистри, както и равенство и връзка между тях.

5. Междинно и годишно приключване на счетоводните регистри и съставяне на оборотни ведомости.

6. Изменение в извършените счетоводни записвания чрез съставяне на коригиращи счетоводни статии.

7. Счетоводни записвания само в рамките на съответната отчетна група („Бюджет”, „СЕС” и „Други сметки и дейности”), за които се изготвя отделен отчет.

8. Отчитане на възстановените приходи и разходи в намаление на прихода (по дебита на съответната приходна сметка), респективно на разхода (по кредита на съответната разходна сметка).

9. Отчитане на плащанията, инициирани с бюджетно платежно нареждане срещу сметката на БАН чрез системата СЕБРА.

10. Прилагане на *Индивидуален сметкоплан* на БАН, разработен въз основа на Сметкоплана на бюджетните организации и съобразен със спецификата на приходите и разходите на института.

11. Прилагане на утвърдена от ръководителя счетоводна политика;

12. Формата на счетоводството се утвърждава от ръководителя му..

13. Счетоводната информация се съхранява съгласно изискванията на глава първа, раздел III от Закона за счетоводството, както и в съответствие с Вътрешните правила за документооборот .

III. ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ

1. ИИНЧ съставя и представя за обобщаване следните отчети:

- ✓ Ежемесечни, тримесечни и годишни отчети за касовото изпълнение на на бюджетите, на сметките за средства от Европейския съюз и на сметките за чужди средства, придружени със справки и отчетна информация, изисквана от Министерство на финансите, от ръководството на БАН и др.;
- ✓ Оборотна ведомост в посочени в определени за целта срокове, с писмен анализ на разлики между начислена и касова основа;
- ✓ Счетоводен баланс, Отчет за приходи и разходи съставени по форма, определена със заповед на министъра на финансите;
- ✓ Приложение, съдържащо пояснения за прилаганата счетоводна политика; подлежаща на оповестяване допълнителна информация за състоянието и изменението на активи, пасиви, приходи и разходи и задбалансови позиции съгласно съответните указания и стандарти, издавани по реда на чл. 164, ал.1 и 3 и чл. 170 от ЗПФ; информация за изпълнението на показателите по бюджета и сметките за средствата от Европейския съюз, включително и предоставяне на агрегирана информация за касовите разходи по функции и групи съгласно Единната бюджетна класификация.

2. Ръководителят на института е отговорен за своевременното съставяне на отчетите, които трябва да дават вярна и честна представа за финансовото състояние и резултатите от дейността.

3. Главният счетоводител, който е съставил и подписал счетоводните отчети и техническите носители е отговорен за достоверността на информацията в тях.

4. Съставител на годишния финансов отчет и на междинните финансови отчети е главния счетоводител .

IV. ПРИНЦИПИ, ПОДХОДИ, ПРАВИЛА, БАЗИ И ПРОЦЕДУРИ ЗА ОТЧИТАНЕ НА АКТИВИТЕ И ПАСИВИТЕ, ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ ЗА ПРЕДСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА ВЪВ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

1. ОТЧИТАНЕ НА КАПИТАЛА

За счетоводно отчитане на капитала института се използват сметките от групи 10 „Разполагаем капитал”, 11 „Акумулирано изменение на нетните активи” и 12 „Изменение на нетните активи за периода”. Сметките от група 12 „Изменение на нетните активи за периода” се използват при годишното приключване на сметките за приходи и разходи. Сметките от група 11 „Акумулирано изменение на нетните активи” се използват за приключване на сметките от група 12 „Изменение на нетните активи за периода”.

2. ДЪЛГОТРАЙНИ МАТЕРИАЛНИ И НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

2.1. Дълготрайни материални активи са всички ресурси (средствата и обектите), в които е направена дългосрочна инвестиция, очаква се да бъдат използвани в дейността на звеното през повече от един отчетен период и са със стойност, над определения (възприетия) за системата на БАН стойностен праг на същественост.

Дълготрайни материални активи са установими нефинансови ресурси, придобити и притежавани които:

- имат натурално - веществена форма;
- използват се за производството и/ или доставката/ продажбата на активи и услуги, за отдаване под наем, за административни и други цели;
- очаква се да бъдат използвани през повече от един отчетен период.
- са със стойност на придобиване – по-голяма от 1000 лв. (без ДДС).

Признаване на ДМА - един актив се признава и се отчита като ДМА, когато са изпълнени следните условия: **първо -** отговаря на определението за ДМА, **второ -** стойността на актива може надеждно да се изчисли , **трето -** предприятието очаква да получи икономически изгоди, свързани с актива. Това е възможно и в случаите, когато един ДМА се състои от разграничими съставни части, които отговарят поотделно на критериите за признаване на ДМА.

Балансово признатите дълготрайните материални активи (административни, жилищни и други сгради, машини, съоръжения и оборудване, стопански инвентар и други ДМА) се отчитат по **сметките от подгрупите на група 20 Дълготрайни материални активи** от Сметкоплана на бюджетните организации.

Отчитането на определени групи активи от един вид се организира чрез подсметки към основните синтетични сметки за дълготрайни материални активи.

Помещението на ул.Елисавета Багряна,което е собственост на института се отчита по **сметка 2039 Другти сгради**

2.2. Нематериалните дълготрайни активи (НМДА) са установими нефинансови ресурси, придобити и притежавани от звената на БАН, които:

- нямат физическа субстанция, въпреки че :
  - могат да се съдържат във физическа субстанция, или
  - носителят им може да има физическа субстанция;
- са със съществено значение при употребата им;
- от използването им се очаква икономическа изгода;
- са със стойност на придобиване – по-голяма от 1000 лв. (без ДДС).

Нематериалните дълготрайни активи са продукти от научна дейност, патенти, лицензи, фирмени марки, програмни продукти.

Програмните продукти се признават балансаво като НМДА независимо от стойността на придобиването им (т. **38.2.1.** от **ДДС № 20/2004 г**.).

Патенти, лицензионни права за излъчване и други подобни НМДА след изтичането на съответния срок, се изписват на разход, освен ако срокът не е подновен (т. **38.2.2.** от **ДДС № 20/2004 г**.).

Балансово признатите нематериалните дълготрайни активи се отчитат по сметките от **група 21 Нематериални дълготрайни активи.**

Нематериални активи, които попадат *под* стойностния праг на същественост, се изписват на разход към момента на тяхното придобиване. (т. **38.2.4.** от **ДДС № 20/2004 г**.).

Компютърният софтуер за компютърно контролирана машина, която не може да работи без този специален софтуер, е неразделна част от хардуера и се третира като ДМА. Същото се отнася и по отношение на оперативната система за компютър. Когато

софтуерът не е неразделна част от свързания хардуер, компютърният софтуер се третира като нематериален актив.

2.3. Стойностният праг на същественост за признаване на дълготрайни материални и нематериални активи при тяхното придобиване в системата на БАН е **1000** лева с изключение на компютрите и компютърните конфигурации, чийто стойностен праг е **500 лева.**

По отношение на компютърните конфигурации и други подобни взаимосвързани активи, когато стойността на цялата конфигурация надвишава минималния праг на същественост от 500 лв., **съществените елементи (компютър и монитор)** се завеждат като ДМА по сметка 2041 „Компютри и хардуерно оборудване" , независимо, че тяхната индивидуална стойност може да е под минималния праг. С разходите за последваща подмяна на **несъществените елементи (клавиатура и мишка)** не се променя стойността на вече признатия актив (т.е отчитат се като текущи разходи). Ако общата стойност на отделните компоненти е под 500 лв. без ДДС, но общата като компютърна конфигурация надвишава 500 лева без ДДС – актива се признава балансово по сметка 2041. Ако е под минималния праг на същественост от 500 лв. без ДДС, актива се изписва на разход и се завежда задбалансово по сметка 9909 „Активи в употреба, изписани като разход".

При прилагането на праговете за същественост не следва да се взема предвид ефектът върху отчетната стойност на актива от признаването или непризнаването на данъчен кредит по ДДС и други данъци, **т.е за целите на праговете на същественост в стойността на актива не се включват ДДС и другите данъци**.

Активите, които са със стойност по-ниска от 1000 лв., *задължително* се третират и *отчитат като краткотрайни активи* (материални запаси).

Попадналите под прага на същественост активи, при въвеждането им в употреба, се отчитат като текущ разход и се водят задбалансово по **сметка 9909" Други активи в употреба, изписани като разход".**

2.4. Придобиване на дълготрайни (материални и нематериални) активи

Дълготрайните материални и нематериални активи могат да се придобиват чрез:

А. Покупка – с покупната стойност се дебитира съответната счетоводна сметка за активи, срещу кредитиране на сметки от **група 40 Доставчици, 50 Парични средства** или **сметка 7500 Разчети за плащания в СЕБРА.**

Б. По стопански начин – разходите, формиращи себестойността на активите, които се придобиват или ремонтират по този начин, след текущото им начисляване/отчитане по сметките **от група 60 Разходи по икономически елементи**, в **края на всяко тримесечие** се отнасят по сметките от **група 65 Разходи за придобиване на активи, текущ и основен ремонт по стопански начин**. При наличието на незавършено производство, строителство или основен ремонт на дълготрайни материални, нематериални активи или материални запаси *в края на тримесечието*, се дебитират **сметки 2071 Незавършено строителство, производство и основен ремонт** или **3010 Незавършено производство**. Конкретните счетоводни операции при придобиването на различните видове ДМА, НМДА и МЗ следва да са в съответствие с изискванията, определени в документите на Министерство на финансите, отнасящи се до счетоводната отчетност в бюджетните организации.

В. Възлагане на външни изпълнители – натрупването на разходите, формиращи стойността на актива, се извършва по **сметка 2071 Незавършено строителство, производство и основен ремонт**. Готовият дълготраен актив се заприходява по цена на придобиването по съответната сметка за дълготрайни активи.

Г. Безвъзмездно

- От организации – структурни звена от системата на БАН – чрез **сметки от подгр.760** *Организацията, която предоставя актива, дебитира* ***сметките от подгр. 760*** *срещу кредитиране на съответната сметка от* ***група 20*** *,* ***21 или 30*** *, а организацията, която получава актива дебитира съответната сметка от група* ***20*** *,* ***21 или 30*** *срещу кредитиране на* ***сметките от подгрупа 760***. Изисква се потвърдително писмо от съответно звено – получател на актива и копие от мемориалния ордер, с който получения актив е заприходен.
- От държавни или общински бюджетни организации *извън* системата на БАН – чрез сметки от **подгрупа** ***761 Прехвърлени активи и пасиви от/към бюджетни организации от подсектор „Централно управление***
- От организации от реалния сектор, фондации, частни лица – чрез сметките от **група 74 Помощи и дарения от страната и чужбина**.

Прехвърлителят подава информация на получателя кои активи са заведени в група 20 „Дълготрайни материални активи" и кои по задбалансови сметки. Заведените по задбалансови сметки при прехвърлителя и при получателя се отнасят директно по задбалансови сметки. Заведените по балансови сметки при прехвърлителя, но с по-ниска стойност от прага на същественост при получателя, задължително се завеждат в група 20 „Дълготрайни материални активи" и съответните сметки от група 76 „Прехвърлени обособени активи и пасиви между държавата, общините и други сектори на икономиката", след което се изписват чрез сметки от подгрупа 699„Намаление на нетните активи от други събития" и завеждат задбалансово по сметка 9909 „Активи в употреба, изписани на разход".В случаите, когато обект на прехвърлянето са балансово признати активи, които вече са изписани на разход от прехвърлителя, за които получателят е възприел счетоводна политика на балансово признаване, тези активи се завеждат балансово от него по справедлива стойност, а при практическа невъзможност тя да се определи – по отчетна стойност.(т. 20.6.3, т. 20.6.4 и т. 20.6.5 от ДДС 20/2004 г.)

Когато ДМА са предоставени на звената на БАНот други бюджетни организации за безвъзмездно ползване се спазват указанията на т. 16.4 от ДДС 20/2004 г.

При безвъзмездно получаване на ДМА от международни организации, небюджетни предприятия и физически лица от страната:

- когато очаквания остатъчен икономически живот на актива е над 75 % се приема, че на звената на БАНса прехвърлени в съществен размер основните рискове и изгоди, свързани с притежаване на актива. В този случай, активът се признава балансово към момента на получаването му за ползване по справедлива стойност и се завежда по съответната сметка от група 20 „Дълготрайни материални активи".

- когато очаквания остатъчен икономически живот на актива е под 25 % получените ДМА се отчитат по справедлива стойност като чужди ДМА по задбалансова сметак 9110 „Чужди дълготрайни активи".

Когато полученият актив е с неустановена стойност, той се завежда по сметки от подгрупа 74 „Помощи и дарения от страната и чужбина" по справедлива стойност /пазарната/.

2.5. Първоначална оценка на дълготрайните активи

Дълготрайните материални и нематериални активи първоначално се представят/заприходяват по:

- **цена на придобиване**, която включва покупната цена /фактурната стойност, включително невъзстановимите данъци и мита/ и всички преки разходи, свързани с придобиването.

Преки разходи, свързани с придобиването на актива и привеждането му в работно състояние, са:

- разходи за подготовка на обекта/ на терена, където ще се използва активът/;
- разходи за първоначална доставка и обработка;
- разходи за монтаж;
- разходи за привеждане в работно състояние на придобития дълготраен актив;
- разходи за хонорари на архитекти, инженери, икономисти и др., свързани с проекта, икономическата обосновка, поръчката и/или изграждането, доставката, въвеждането в употреба и др.

- **себестойност**, когато са създадени в звената на БАН;

- **справедлива стойност**, когато са получени в резултат на безвъзмездна сделка или дарение на база на Протокол за приемане на дълготрайни активи.

След заприходяването на актива, с последващите разходи, свързани с отделен ДМА, се коригира балансовата му стойност, когато е вероятно звената на БАН да имат икономическа изгода над тази от първоначално определената.

Стойността на актива не се променя при текуща подмяна на негови компоненти, които не са отчетени като разграничим актив. Стойността на актива се променя, когато подмяната на компонентите неразграничими активи, е част от съществена реконструкция, модернизация или основен ремонт на този актив (т. 16.15.2 от ДДС 20/2004 г.).

При прилагането на т. 16.15.3 от ДДС 20/2004 г. отчетната стойност на подменена разграничима част се изписва на разход по сметки от подгрупа **699 „Намаление на нетните активи от други събития",** когато се бракува или се се отнася по сметка **3020 „Материали"**, ако се предвижда тя да се използва като материален запас, а направеният разход за подмяната или подновяването на частта се отчита като придобиване на отделен актив. В случай, че подмяната се извършва чрез налични резервни части, отчитани като материални запаси, те се прекласифицират като ДМА с отчетната си стойност.

Основен ремонт е частично възстановяване и/или частичната замяна на конструктивни елементи, основни части, съоръжения или инсталации с които първоначално вложените, но износени материали, конструкции и конструктивни елементи се заменят с други видове или се извършват нови работи, с които се възстановява експлотационната им годност, подобрява се или се удължава срокът на тяхната експлоатация.

Текущ ремонт е придобиването и поддържането в изправност на сградите, постройките, съоръженията и инсталациите, както и вътрешните преустройства, при които не се засяга конструкцията на сградата, не се извършват дейности като премахване, преместване на съществуващите зидове и направа на отвори в тях, когато засягат конструкцията на сградата, не се променя предназначението на помещението и натоварванията в тях.

Всеки дълготраен актив се завежда в съответната счетоводна сметка под отделен инвентарен номер и цена на придобиване. В цената на придобиване се включват и всички допълнителни разходи по доставката и монтаж на актива, ако има такива.

2.6 Оценка след първоначално признаване на ДМА и НМДА

За *последващата оценка* на дълготрайните активи се приема прилагането на **препоръчителния подход** в съответствие с **т. 7.1** на **НСС 16** Дълготрайни материални активи и **т. 7.1**. на **НСС 38** Нематериални активи.

В съответствие с **препоръчителния подход** след първоначалното признаване като актив всеки отделен дълготраен актив (**ДМА и НМДА)** следва да **се отчита по неговата цена на придобиване, намалена със загубата от обезценка.**

В ИИНЧ *се приема* за всички класове балансово признати дълготрайни материални активи, **с изключение на сграден фонд и земи** (машини, съоръжения и оборудване, в т. ч. компютри, транспортни средства, стопански инвентар), както и балансово признатите нематериални активи, след първоначалното им признаване като активи, да се *отчитат по тяхната цена на придобиване*, **намалена с обезценката им,** извършвана веднъж на **две години.** Така на практика дълготрайните активи ще се представят в края на годината в годишния финансов отчет по отчетна стойност, която представлява цената на придобиването им, намалена с обезценката им, когато е налице траен спад в стойността им.

Допустимия алтернативен подход на т.7.2 от НСС16 се прилага за сграден фонд и земи, в случай че отчетните стойности на тези ДМА (сгради) останат във времето *нереално занижени*, спрямо съществуващите стойности на счетоводните оценки, по които същите се могат да се реализират в даден момент, за такива активи може да се извърши преглед на съществуващите им счетоводни оценки и да се коригира (в посока на увеличение) стойността им до тяхната пазарна стойност.

Преоценките на дълготрайните активи се извършват и документират в съответствие с разпоредбите на настоящата счетоводна политика. При положителна преоценка, увеличението на стойността на активите се отнася по кредита на **сметки от група 78 „Увеличение/намаление на нетните активи от преоценка".** При отрицателна преоценка (при обезценка), намалението на стойността на активите се отнася по дебита на **сметки от група 78 „Увеличение/намаление на нетните активи от преоценка"**.

2.7. Обезценка на активите

В института в съответствие с **т. 16.24**. и **т. 36.1.** от **ДДС № 20/2004 г.** се възприема за нефинансовите активи /дълготрайни материални и нематериални активи, без стоково-материалните запаси/ *да се извършва преглед за обезценка* ***веднъж на две години***. Прегледът за обезценка се извършва въз основа на заповед, в която се определят класа /видовете активи, подлежащи на преглед за обезценка/, както и се назначават комисиите за осъществяването й.

Прегледът за обезценка на се извършва от назначената със заповед комисия, в която се включва и лице със съответните професионални познания по отношение конкретния клас активи. При прегледа /теста/ за обезценка комисията съпоставя *отчетната стойност* на всеки отделен актив с неговата *текуща възстановима стойност* към периода на обезценка. За *текуща възстановима стойност* на отделния актив комисията *приема справедливата му стойност*, като за нейна индикация може да се ползва и *текущата покупна цена* на сходен актив със същия потенциал от икономическа изгода, когато за този актив е налице активен пазар. Съставя се протокол за преоценка.

По преценка на звеното прегледът за обезценка на активите /без сградите и земите/ може да бъде извършван и от външни оценители.

С писмо изх. № 04-06-260 от 18.08.2005 г. на Министерството на финансите е указано, че за бюджетните предприятия не е налице нормативно изискване оценката на краткотрайните и дълготрайните материални активи да се извършва непременно (задължително) от лицензиран оценител. Това становище е подкрепено с изискванията на т. 16.2 от указанията на МФ – ДДС № 20/2004 г., регламентиращи прилагането на НСС от бюджетните предприятия и е продиктувано преди всичко от необосновано големите разходи, които биха извършили бюджетните предприятия за установяване по този начин на справедливите (пазарни) стойности на дълготрайните материални активи , така и от липсата на необходимия за това финансов ресурс, който би следвало предварително да се планира. ,

За уникални активи, които нямат пазарен аналог, може да се извърши експертна оценка от външен оценител на очаквания размер на разходите по придобиване, ако такъв актив би бил придобит към датата на прегледа за обезценка.

Прегледът за обезценка на нефинансовите активи *задължително* се извършва веднъж на две години, който се документира с горепосочения *Протокол,* като обезценка се отчита *само*, когато е налице траен спад в цените на съответните активи.

В случаите на обезценка на базата на *Протокол за преоценка* се изготвя *счетоводна справка,* въз основа на която се съставят счетоводни операции за намаляване /коригиране/ на стойността на активите до с размера на текущата им възстановима стойност, като разликата се отнася по дебита на сметки от група 78 „**Увеличение/намаление на нетните активи от преоценка”.** *Не се извършва преглед за обезценка и обезценка на активите*, отчитани по сметките от **подгрупа 990.**

На стоково-материалните запаси, които са краткосрочни и бързоликвидни активи *се извършва преглед за преоценка,* ако отчетната им стойност е по-ниска от тяхната справедлива цена към датата на счетоводния баланс.

2.8. Продажба на годни, но ненужни дълготрайни активи се извършва по реда на *Наредба № 7 на Министерството на финансите от 14.11.1997 г.*

2.9. Отписването на дълготрайни материални и нематериални активи се извършва в съответствие с изискванията на **НСС 16** – Дълготрайни материални активи и **НСС 38** – Нематериални активи, като:

- когато активът е напълно негоден за употреба и от него не се очакват никакви икономически изгоди, той може да се бракува, като отчетната му стойност се отразява направо като разход. Бракуване на материални активи се допуска само при наличие на причини и доказателства за тяхната негодност, оформени в акт за брак от компетентна комисия, назначена от директора на института. В комисията задължително се включва експерт по съответния вид активи. Чрез акта за брак следва по **неоспорим начин** да се докаже невъзможност за реализацията на активите при сделка за продажба и каквато и да е икономическа изгода от тях. Актът за брак се утвърждава от директора на института. При бракуване чрез ликвидация, намалението на отчетната стойност на материалния актив се отразява чрез **сметки от подгрупа 699 „Намаление на нетните активи от други събития”.**

- при установяване на липса на активи, за която няма установен извършител /при кражба, пожар/, цялата отчетна стойност на актива се отнася по сметките от **сметки от подгрупа 699 „Намаление на нетните активи от други събития”**, а евентуалното вземане се отразява задбалансово по сметка **9289 „Други дебитори по условни вземания”**. След издаване на протокол от съответния орган на МВР, при невъзможност за откриване на материалния актив, следва да се заличи условното вземане. При възникване на обстоятелства, даващи достатъчно надеждни основания, че конкретен размер на вземането може да се реализира /установен извършител, наличие на реална възможност за плащане или прихващане с насрещно задължение на организацията и др./ съответната част се отписва от задбалансовата сметка и се завежда балансово.

При установени липси и доказана вина на материално-отговорно лице, възниква вземане на звеното от това лице по справедлива /пазарна/ или по отчетна цена – по по-високата от двете, като сумите се събират чрез удръжки или доброволни вноски.

☼ **Отчитане на книгите в библиотеките**

По сметка **2204 „Книги в библиотеките”** подлежат на отчитане **независимо от тяхната стойност** само тези активи, които представляват библиотечен фонд. Книгите в библиотеките се капитализират **в отчетна област „ДСД”**.(**т. 20 от ДДС № 8/16.09.2014 г.**) В системата на БАН се възприема подход по сметка 2204 да се отчита само агрегираната стойност на придобитите активи, при условие, че се осигури необходимата информация за отделните единици от тези активи (включително и отчетната им стойност) извън системата на двустранното счетоводно отчитане, като организацията и съхраняването на информацията следва да дава възможност за прилагането на тестове за обезценка на агрегираната стойност на съответната съвкупност от активи.

За всички останали подобни активи, като книги, учебна литература, наръчници, сборници, бюлетини, годишници, периодични и ежедневни печатни издания, рекламни материали и др., които не представляват библиотечен фонд, придобиването им се отразява само в отчетна група „Бюджет”(или СЕС). В системата на БАН се приема подход на изписването им на разход при тяхното придобиване, като контролът по съхраняването и опазването на тези активи може да се организира извън системата на двустранното счетоводно записване или чрез използването на задбалансовата сметка 9909.

3. КРАТКОТРАЙНИ АКТИВИ

Краткотрайните активи включват :

- ✓ Парични средства
- ✓ Краткосрочни вземания
- ✓ Материални запаси

3.1. Парични средства са притежаваните от звената на БАН авоари, като касови или банкови наличности по сметки в български лева и чуждестранна валута, открити при спазване на изискванията на съответните нормативни документи. При счетоводното отчитане на паричните средства се изпълняват и разпорежданията на Министерство на финансите и Българската народна банка.

Паричните средства в чуждестранна валута се отчитат по курс на придобиване. Разликите от промяна на валутните курсове при операциите с валута, се отчитат като положителни или отрицателни курсови разлики. Валутните парични наличности се преоценяват в края на всеки месец. Увеличението на курса на валутата спрямо лева се отчита чрез сметка **7804 „Преоценки на финансови активи (финансиращи позиции)”.**

3.2. Като **краткосрочни вземания** се класифицират вземанията в срок до 12 месеца от тяхното възникване. Те могат да бъдат вземания от клиенти, доставчици, подотчетни лица, съдебни, присъдени и други краткосрочни вземания.

3.3. Материални запаси – класифицирането и отчитането на стоково-материалните запаси се извършва съобразно изискванията на **НСС - 2** и заложената в СБО класификация на материалните запаси.

А Сметка **3020 „Материали”** се използуват за отчитането на всички видове материали – както тези, които се използуват като консумативи, горива, резервни части и пр. така и тези, които са предназначени за влагане в производствен процес с цел създаване на нова потребителна стойност. Всяко едно намаление на материалите, свързано с бюджетната дейност се третира като разход. При отписване на стоково-

материалните запаси при тяхното потребление се използува **препоръчителния подход,** регламентиран с **НСС – 2** Стоково-материални запаси.

Закупени материали - **единични бройки**, които не се предават за складово съхранение, а се употребяват непосредствено, могат да се отчитат като текущи разходи. По решение на съответното звено на гърба на първичния документ /фактура/ се извършва заверка за направлението на разхода с подписи на материално-отговорното лице и потребителите. В такива случаи сметка **3020 Материали** може да не се използва.

В края на годината на стоково-материалните запаси не се извършва преоценка, доколкото не е определено друго с указания на МФ.

4. ОТЧИТАНЕ НА РАЗЧЕТИТЕ

4.1. Разчетните взаимоотношения с доставчици се отразяват чрез сметките от **група 40 Доставчици**. Тяхното отчитане се организира чрез създаване на аналитични подсметки. Размерът на неизплатените задължения към доставчиците се отчита в кредитното салдо на сметките от тази група.. Задълженията към външни доставчици за стоки и услуги (включително към енергоразпределителни дружества, ВиК и др.), се начисляват текущо през годината по кредита на **сметка 4010 Задължения към доставчици от страната** (**сметка 4030 Задължения към доставчици от чужбина**).

В края на годината *последователното прилагане на принципа на текущото начисляване* изисква *да бъдат начислени краткосрочните вземания и задължения и съответно приходите и разходите*, натрупани и отнасящи се за съответния период, независимо че конкретният първичен счетоводен донумент /фактура и др. / може да е издаден/получен в следващия отчетен период. В този случай чрез използване на съответните сметки от **подгрупа 496 Корективи за взамания** и прилагат изискванията на **т. 48. и 49. от ДДС № 20/2004 г**.

4.2 Взаимоотношенията с персонала се отразяват по сметките **от група 42 Разчети с персонала**.

4.3 За счетоводното отчитане на предоставените суми за **служебни аванси**, които по същество са вземане на организациите, се използват сметките от **подгрупа 426 Подотчетни лица.** Предоставените служебни аванси на служителите в чужбина – български граждани, се отчитат по **сметка 4261 Вземания от подотчетни местни лица**. Служебен аванс се разрешава на основание заповед за командировка, обучение, на материално-отговорни лица за разплащания при закупуване на материали и др. При отпускането на служебни аванси, сумата се отнася по параграф от ЕБК, който се определя в зависимост от естеството на разхода, за който се отпуска служебния аванс. След представяне на авансовия отчет, изразходваната сума се прецизира и разпределя по коректните параграфи.

В края на годината неотчетени суми може да има само при наличие на изключителен случай, със знанието и съгласието на директора на звеното на БАН

4.5. Вътрешни разчети

В системата на БАН и нейните структурни звена на основание т. 37 от ДДС 03/31.03.2016 г. *се възприема подходът* **сметка 4500 „Вътрешни разчети”** *да се приключва еднократно* в края на отчетната година. *При този подход, в края на всеки отчетен период* ***сметка 4500*** *следва да е винаги без салдо. Към 31.12* **сметка 4500** се

приключва със **сметка 1001** Разполагаем капитал по бюджети и бюджетни сметки за съответните отчетни групи "Бюджет", „СЕС" и „Други сметки и дейности".

На основание т. 36 от ДДС 03/31.03.2016 г в ИИНЧ се възприема подхода придобитите в отчетна група (стопанска област) СЕС нефинансови активи, които остават за ползване в отчетността на звената, придобили тези активи, да се прехвърлят в отчетна група (стопанска област) Бюджет или ДСД (в зависимост от естеството на придобития актив) ***веднага след приключване на процеса на тяхното придобиване.*** Прехвърлянето се извършва чрез сметки 7601 и 7603 при придобиване на ***всеки отделен актив.***

4.6. Вземанията и задълженията в системата на БАН се класифицират като краткосрочни и дългосрочни.

А. Краткосрочни са вземанията и задълженията, чийто срок на уреждане е по-кратък от 12 месеца – вземания и задължения от и към доставчици и клиенти, персонал, данъчни задължения.

Стойността на задълженията за неизползваните към края на отчетния период платени годишни отпуски на персонала се признават като текущи разходи за отчетния период в съответствие с **НСС-19**, т.3.3.

Б. Дългосрочни са задълженията за разсрочено плащане със срок на уреждане по-дълъг от 12 месеца.

5. ПРИХОДИ

Приходите по бюджета на ИИНЧ, включително и за капитални вложения, се формират от:

☼субсидии от държавния бюджет, утвърдени със закон от Народното събрание; (съгласно утвърден от Общото събрание на БАН бюджет за годината)

☼приходи по сключени договори за изследователски проекти, предложени от компетентни държавни органи, фирми и други организации;

☼ приходи от реализация на интелектуални и други продукти;

☼постъпления от спомоществователи и дарения.

5.1. Освен приходи от бюджета, ИИНЧ може да получава и постъпления от продажба на услуги, стоки и продукция, както и дарения, помощи, участия в национални и международни конкурси, програми и проекти и други.

5.2. Критерии за признаване на приходите – в момента на тяхното възникване. Признаването на приходите се извършва съгласно изискванията на ***т.18*** от ***ДДС № 20/14.12.2004 г.***

5.2. Приходите се отчитат в съответствие с параграфите на ЕБК и аналитично по сметките от *индивидуалния сметкоплан*.

За счетоводното отразяване на приходите звената на БАН използват сметките за приходи от **раздел 7 Сметки за приходи** от *индивидуалния сметкоплан*, съобразен със Сметкоплана на бюджетните организации.

5.4. Получените средства от продажба на бракувани активи на вторични суровини се отчитат по приходен **подпараграф 36-19 "Други неданъчни приходи"** и по счетоводна **сметка 7199 Други приходи.**

5.5. Приходите, осчетоводени по съответните счетоводни сметки задължително трябва да бъдат във връзка и в съответствие с приходните параграфи и подпараграфи от Единната бюджетна класификация.

6. РАЗХОДИ

Средствата по бюджета на ИИНЧ се изразходват за:

☼Финансиране на научноизследователската дейност;

☼Подготовка на кадри за науката;

☼Развитие на материалната база;

☼Издръжка на общоакадемични дейности.

6.1. Отчитането на разходите в института се организира по раздели, групи, дейности и параграфи. Фактически извършените разходи *на касова основа* се систематизират по разходни параграфи, които са определени в Единната бюджетна класификация. На *начислена основа* разходите се отразяват по сметките за отчитане на разходите по икономически елементи.

6.2. Критерии за признаване на разходите – в момента на тяхното възникване, независимо от плащането на паричните средства.

6.3. Всички видове **застраховки** се отчитат по подпараграф **10-62 "Разходи за застраховки"** и по счетоводна **сметка 6203 Разходи за застраховане**.

6.4. По подпараграф **10-98 "Други разходи, некласифицирани в другите параграфи и подпараграфи"**, се отчитат:

- Разходи за представителни цели, които не са класифицирани по икономическия си характер като разходи за материали, външни услуги и др.

Разходите за представителни цели съгласно Постановление за изпълнение на държавния бюджет на Република България за съответната година се определят ежегодно от съответния ръководител или колективен орган на управление.

6.5 Разходи за пътуване в полза на работници и служители

ИИНЧ може да извършва разходи в полза на работниците и служителите си за пътуване, както следва:

въз основа на трудовите задължения и изисквания за длъжността, определени с длъжностните характеристики (изисква се утвърден от работодателя списък на длъжностите и на лицата, които имат право на транспортни разноски на това основание);

Разходите по не се считат за социални и се отчитат като разходи за съответната дейност въз основа на документи, удостоверяващи извършването им (фактури, билети и абонаментни карти).

Когато абонаментните карти, закупени от института се използват за ***целите на дейността***, (*например* за дейността на касиерката при представяне на документи до банките, или дейността на домакина, снабдителя и др.), разходите за тях се отчитат като разходи за външни услуги по **§ 10-20** *„Разходи за външни услуги"* и по **сметка 6022** *„Транспортни разходи"***.**

6.6 Разходи на персонала за обучение

Разходите на персонала за обучение (включително платените курсове на докторантите) се отчитат по **§§10-20** „*Разходи за външни услуги"* и по дебита на **сметка 6025** *„Разходи за квалификация и преквалификация на персонала"*, когато обучението е осъществено от външен изпълнител и е налице документална обоснованост (фактура). В случаите на обучение на служителите в звеното на БАН, разходите за закупените учебни материали и пособия се отчитат по **§ 10-14** *„Учебни и научноизследователски разходи и книги за библиотеките"* и по **сметка 6014 „***Разходи за учебни материали и*

помагала". В случаите на командировка с цел обучение извън седалището на работното място, разходите (пътни, дневни и квартирни) се отчитат като разходи за командировка, а разходите за наетото помещение (конферентна зала) – като разходи за външни услуги

6.8 Отчитане на данъци, такси и административни санкции

По **§ 19-00 „***Платени данъци, такси и административни санкции"* от ЕБК се отчитат всички платени такси (държавни, общински, и пр.) в страната и чужбина, определени въз основа на нормативен акт, които постъпват в държавния или общинските бюджети.

В случаите, когато институтът заплаща такса за подлежащи на обнародване обявления, съобщения и др. известия в ***неофициалния раздел*** на „Държавен вестник", регламентирана в чл. 7, ал. 1 от Закона за „Държавен вестник" (ЗДВ) в размер, определен от председателя на Народното събрание с разпореждане на основание на чл. 9, ал. 2 от ЗДВ, и същите постъпват по бюджета на Народното събрание, разходите за задължителното обнародване на обяви в „Държавен вестник", заплащани чрез тези такси, по същество представляват държавна такса и следва да се отчитат ***като държавни такси на касова основа*** по **§ 19-01** *„Платени държавни данъци, такси, наказателни лихви и административни санкции"* от ЕБК, а на начислена основа – по **сметка 6061** „*Разходи за държавни такси"* от СБО.

В случаите, когато звената на БАН заплащат такси, които, независимо че са нормативно регламентирани по отделни закони с тарифи, не постъпват и не се отчитат като приходи по консолидираната фискална програма, заплащането на подобни такси се третира като унифицирана цена за ***предоставяне на съответната услуга*** (като напр. ***нотариални такси, таксите за частни съдебни изпълнители*** и др. подобни) и се отчита като разходи за външни услуги, съответно на касова основа – по **§ 10-20** от ЕБК, а на начислена основа – по **сметка 6029** *„Други разходи за външни услуги"* от СБО.

6.9. Разходите, осчетоводени по счетоводните сметки от индивидуалния сметкоплан, съобразен със СБО, трябва задължително да бъдат във взаимовръзка и в съответствие с разходните параграфи и подпараграфи по ЕБК за съответната година, като отклоненията и различията следва да се анализират и за тях да е налице обяснение.

7. НАЧИСЛЯВАНЕ НА ПРИХОДИ И РАЗХОДИ В КРАЯ НА ОТЧЕТНАТА ГОДИНА

Последователното прилагане на принципа на текущо начисляване изисква да бъдат начислени приходите и разходите, натрупани и отнасящи се за съответния период, независимо, че съответният първичен документ за операцията (фактура и др.) може да се издаде/получи в следващ отчетен период.

Така например, за съответната година следва да се начислят разходите за отопление, ел.енергия, вода, телефон, наеми и др., независимо, че фактурите от доставчиците са издадени с дата - следващата отчетна година. Аналогично, следва да се отнесат като приходи, сумите, припадащи се за отчетната година (например приходи от наеми за м. декември, платими през м. януари). В новата отчетна година начислените разходи се сторнират.

По отношение на ***признаването на приходите от помощи и дарения*** се въвежда прилагането на ***отчетна процедура в края на годината за начисляване на вземания и задължения*** по тези позиции и съответното сторниране на тези суми в началото на следващата година (подобно на процедурите за начисляване и сторниране

на провизии за перносал и на корективите за вземания и задължения съгласно т.49 от ДДС №20/2004 г.).

За получените помощи и дарения, отчетени като приход по сметки от група 74 (подгрупи 741, 747, 748 и 749), следва в края на годината да се установи сумата на неусвоените средства и да се вземат счетоводни записвания по създадените за тази цел сметки от подгрупа ***740 „Коректив на приходите от помощи и дарения”*** и сметка ***4989 „Коректив за неусвоени помощи и дарения”***

За неусвоените към края на отчетната година получени помощи и дарения (записване за текущата отчетна година):

Дт с/ки от подгрупа 740 „Коректив на приходите от помощи и дарения”
Кт с/ка 4989 „Коректив за неусвоени помощи и дарения”

В началото на следващия отчетен период – червено сторно на коректива за неусвоени помощи и дарения (записване за следващата отчетна година) със стойността на предходното записване:

Дт с/ки от подгрупа 740 „Коректив на приходите от помощи и дарения” червено сторно
Кт с/ка 4989 „Коректив за неусвоени помощи и дарения” червено сторно

Когато към края на отчетната година ИИНЧ е извършил за своя сметка (за сметка на бюджета си) разходи и придобиване на активи, подлежащи на финансиране със средства от съответните помощи и дарения (т.е когато към края на отчетната година все още средствата не са получени от съответния донор), се извършва оценка на средствата, които се очаква да бъдат получен. В тази оценка се включват само тези суми на извършените разходи и придобити активи, които реалистично могат да бъдат покрити/възстановени от съответния донор (например не се включват суми, които няма да бъдат признати за допустими от съответния донор). Правят се следните записвания:

Записване за текущата отчетна година:

Дт с/ка 4980 „Коректив за вземания за помощи и дарения
Кт с/ки от подгрупа 740 „Коректив на приходите от помощи и дарения”

Записване за следващата отчетна година чрез процедурата на „червено сторно” със стойността на предходното записване:

Дт с/ка 4980 „Коректив за вземания за помощи и дарения червено сторно
Кт с/ки от подгрупа 740 „Коректив на приходите от помощи и дарения” червено сторно

Сметките от подгрупа 498 и 740 се водят задължително с чисти обороти. Те не се прилагат за случаите на начисляване на вземания/задължения за възстановяване на средства от помощи и дарения и свързаните с тях наказателни лихви чрез сметки от подгрупа 438 и 439.

Отчетната процедура не се прилага за:

- Получаваните от звената на БАН средства от помощи и дарения чрез трансфер от други бюджетни организации;
- Получаваните от звената на БАН чрез Разплащателната агенция към ДФ „Земеделие” средства от директни плащания или суми по пазарни мерки, които се отчитат като приход съгласно т.65 от ДДС №06/2008 г.;
- За помощите и даренията, които са предоставени безусловно (т.е. без наличието на съществени условия и клаузи на договори, чието неизпълнение води до възстановяване на средствата на съответния донор);
- За отчетените суми по сметка 7450 „Получени чрез небюджетни предприятия средства от КФП по международни програми”

8. ПРОВИЗИИ

8.1. Начисляване в края на годината на допълнително провизии за задължения.

В края на годината се извършва преглед на начислените (или неначислени) провизии, като при необходимост тяхната оценка се коригира с разликата, която се отчита като промяна в приблизителната счетоводна оценка.

Провизия се признава когато са изпълнени следните критерии:

- звената на БАН имат правно или конструктивно задължение, като резултат от минали събития към датата на изготвяне на баланса;
- има вероятност за погасяване на задължението да бъде необходим паричен поток от ресурси, включващи икономически изгоди;
- може да бъде направена надеждна оценка на размера на задължението.

При липса на един от критериите провизия не се признава!

Не се начисляват провизии за обжалваните по административен и съдебен ред публични държавни и общински вземания.

В случай, че са налични обстоятелства за начисляване на провизии за задължения, се съставят счетоводни статии, посочени в т. 37 от ДДС № 20/14.12.2004 г.

В обяснителната записка към годишния финансов отчет се оповестява размерът на провизията и кратко описание на нейното естество.

8.2. Начисляване на провизия за вземания

Към края на годината се начислява провизия за вземания по предоставени от ИИНЧ аванси, и други разчети.

Вземанията, които се провизират в звената на БАН се класифицират в три групи:

- трудно-събираеми вземания – след изтичане на 90 дни от крайния срок за погасяване, вземането се класифицира като трудносъбираемо и се провизира с 20% от номиналната стойност;
- несъбираемо вземане - след изтичане на 180 дни от крайния срок за погасяване, вземането се класифицира като несъбираемо и се провизира с 50% от номиналната стойност;
- безнадеждно вземане – при погиване на длъжника, вземането се класифицира като безнадеждно и се провизира на 100% от стойността.

При наличие на доказателства, че безнадеждното вземане е преминало в никога несъбираемо, то следва да се отпише – след уведомяване на директора с докладна записка, подкрепена със становище на юрист, негова писмена резолюция и сторниране на начислената провизия.

8.3. Начисляване на разходи за провизии на персонала

Към края на бюджетната година в институтът задължително се извършва анализ на неизползваните отпуски от персонала, включително и на припадащите се осигурителните вноски за сметка на работодателя. При анализа следва да се имат предвид очакван брой дни и брой лица, които ще ги ползват през следващата година, периода на ползване на отпуска, структурата на длъжностите и равнището на очакваното заплащане за следващата година, през която ще се ползват отпуските. В

размера и структурата на провизиите се включват и припадащите се върху тях осигурителни вноски за ДОО, здравно осигуряване и ДЗПО за сметка на бюджетната организация.

В началото на следващата година провизираната сума се сторнира изцяло и наведнъж.

9. ЗАДБАЛАНСОВА ОТЧЕТНОСТ

9.1. Просрочени вземания и задължения

В съответствие с **т. 111** от Ръководство за прилагане на СБП ***просрочени*** са тези вземания и задължения, начислени по балансови сметки от **раздел 4** от СБО, които не са уредени в договорените (законовите) срокове. За вземанията това могат да бъдат вземания от регулярни клиенти, от наеми, от заеми и др. дебтори, а за задълженията – към доставчици, към персонал, за степендии, по заеми и др. кредитори. Не се смятат зя просрочени начислените и неплатени вземания и задължения, когато срокът за уреждането им не е изтекъл. Когато изрично не е определен такъв срок за уреждане/плащане, за просрочени се смятат тези вземания и задължения, които не са уредени/платени в обичайно приетите срокове по Закона за задълженията и договорите.

За просрочените вземания, освен отчитането им по балансовите сметки, когато е налице просрочие, се съставя и допълнителна счетоводна операция за отразяването им по съответните сметки от сметки от **подгрупа 991 Статистика на просрочените вземания.** За целта със сумата на просроченото вземане (напр. от наеми) се дебитира съответната сметка (за просрочени вземания от наеми – с/ка 9915) и се кредитира **сметка 9981 Кореспондираща сметка за задбалансови активи**.

За просрочените задължения, освен отчитането им по балансовите сметки, когато е налице просрочие, се съставя и допълнителна счетоводна операция за отразяването им по съответните сметки от сметки от **подгрупа 992 Статистика на просрочените задължения**. За целта със сумата на просроченото задължения, (напр. задължение към доставчици) се кредитира съответната сметка (за просрочени задължения към доставчици – с/ка 9923) и се дебитира **сметка 9989 Кореспондираща сметка за задбалансови пасиви**.

За просрочените вземания и задължения се представя ***справка*** с приложена към нея обяснителна записка за причините за просрочията, както и предприетите действия за събиране/уреждане на просрочията, която се представя в сроковете, определени с указания на МФ.

9.2. Отчетност на поети ангажименти и нови задължения за разходи

Поемане на ангажимент е налице, когато в резултат на сключен договор, международно споразумение, нормативен акт, решение на държавен орган или въз основа на друг документ се ангажира (обвързва) бюджет или фонд на разпоредител с бюджет с бъдещо плащане на **конкретно определена сума към конкретно определено лице/контрагент** при бъдещо изпълнение или наличие на определени условия и обстоятелства, засягащи съответното лице/контрагент – получател на сумата.

При поемането на ангажименти се съставя операцията:

Дт сметка 9800 „Възникнали ангажименти за разходи”
Кт сметка 9200 „Поети ангажименти за разходи – наличности”

Текущо през годината при фактуриране или плащане по ангажиментите се съставят операциите:

Дт сметки от раздел 2, 3, 6
Кт сметки от раздел 4
Дт сметка 9200 „Поети ангажименти за разходи – наличности”
Кт сметка 9803 „Реализирани ангажименти за разходи чрез плащане/възникване на задължение”

Тъй като при ангажиментите с незабавна реализицаия и приравнените на тях моментът на възникването съвпада с момента на реализацията (чрез плащане или начисление на задължение), за тях не може да се отчита наличност и в тази връзка, като изключение от общия ред на текущите записвания, дадени по-горе, за тях се съставя следната операция:

Дт сметка 9801 „Възникнали ангажименти за разходи с незабавна реализация”
Кт сметка 9803 „Реализирани ангажименти за разходи чрез плащане/възникване на задължение”

Ако сключването на договорът и момента на реализация на ангажимета по него е в рамките на месеца, то той се счита за ангажимент с незабавна реализация.

Салдото по сметка 9200 „Поети ангажименти за разходи – наличности” следва да показва ***наличностите*** на поетите ангажименти, които са останали ***нереализирани към края на отчетния период.***

Освен отделните сметки за поемането и реализирането на ангажименти (сметки 9800, 9801 и 9803), се използват и отделни сметки за останалите изменения на поетите ангажименти:

Сметките от подгрупа 980 се приключват в края на годината със сметка 9989.

За осчетоводяване на възникналите нови задължения за разходи, подлежащи на отчитане по сметка ***9860 „Възникнали нови задължения за разходи”,*** се взема следната счетоводна операцаия:

Дт с/ка 9989 „Кореспондираща сметка за задбалансови пасиви“
Кт с/ка 9860 „Възникнали нови задължения за разходи“

Сметката може да се дебитира, когато се налага да се коригира този показател в посока на намаление (например при корекция на окончателно задължение към доставчик чрез издадено от него кредитно известие) срещу кредитиране на сметка 9989. Сметка 9860 се приключва в края на годината със сметка 9989.

Авансовите плащания не попадат в обхвата на сметка 9860.

9.3 Задбалансова отчетност за отразяване на националното и друго съфинансиране по международни проекти.

По сметките от подгрупа ***994 „Статистика за финансиране на разходи за сметка на бенефециенти, Европейския съюз и други донори”,*** звената на БАН – бенефициенти отразяват дела на отделните елементи на финансирането (национално, на Европейския съюз и от други донори) на разходите и придобиването на активи по програми на Европейския съюз, както и по други международни програми и проекти.

Счетоводните операции са:

Дт с/ка 9989
Кт с/ка от подгрупа 994

с припадащата се сума на съответното финансиране (национално, на Европейския съюз и от други донори) в общия размер на разходите (включително и сумите за придобиване на активи).

Дт с/ки от подгрупа 994   ***Кт с/ка 9989***

в определени случаи на корекции, ревизиране на приблизителни оценки и др.

Сметките от подгрупа 994 се приключват в края на годината в кореспонденция със сметка 9989.

Записванията по тези сметки не е необходимо да се взимат при всеки извършен разход. Те могат да се извършват при изготвяне на тримесечни отчети, като се допускат и приблизителни оценки при изчисляването на относителния дял на съответния източник за финансиране, когато не може да се определи точно.

По сметките от подгрупа 994 се отразяват само сумите, които се предоставят безвъзмездно.

Следва да се има предвид, че сумата на съответното съфинансиране се изчислява, като заложеният в съответните програми и договори относителен дял (процент) на съответния източник на финансиране се приложи спрямо сумата на извършените за съответния период разходи и придобиване на активи, независимо как са финансирани плащанията до момента.

Сметка 9949 „Финансиране на разходи за сметка на бенефициента" се се използва за отчитане на предвиденото в съответните програми и договори финансиране за сметка на бенефициента-бюджетна организация, което се явява извън (или в допълнение на) националното съфинансиране.

Сметките от подгрупа 994 не се прилагат за разпределените и преведени от звената на БАН средства по международни програми към други бюджетни организации под формата на трансфери.

Сметките от подгрупа 994 се прилагат за всички получени от звената на БАН средства от Европейския съюз и по други международни програми, включително и когато звената на БАН получават такива суми (и свързаното с тях национално съфинансиране) под формата на трансфери от други бюджетни организации.

10. ОТЧИТАНЕ НА СТОПАНСКАТА ДЕЙНОСТ В АКАДЕМИЧНИТЕ ИНСТИТУТИ И ДРУГИ САМОСТОЯТЕЛНИ СТРУКТУРНИ ЗВЕНА НА БАН

Стопанската дейност се обособява отделно, поради специфичното данъчно третиране на приходите по ЗКПО. Ежемесечно приходите и разходите от стопанската дейност се осчетоводяват по общия ред – по съответните сметки на раздели 6 и 7 от СБО.

Приходи от стопанска дейност в звената на БАН са както следва:

- договори за разработване и решаване на научно-приложни задачи с външни възложители в съответствие с Правилника за сключване на договори за научно-приложни проекти/задачи от постоянните научни звена на БАН с външни възложители;

- участие в граждански дружества, търговски дружества и други юридически лица;

- предоставяне на консултации и експертизи;

- възнаграждения за изобретения, внедрявания, патенти, софтуер, ноу-хау и др. в съответствие с Правилника за създаване, закрила и използване на обектите на интелектуалната собственост в БАН;

- приходи от отдаване под наем на недвижимо и движимо имущество в съответствие с Правилата на БАН за отдаване под наем на недвижими имоти и двишими вещи;

- дивиденти;
- обучение, квалификационни курсове, обработване на документи и др.
- приходи от продажба на недвижими имоти;
- приходи от продажба на активи, от предаване на вторични суровини на отпадъчни материали и бракувани дълготрайни или краткотрайни активи;
- приходи от застрахователно обезщетение за застрахователно събитие, осъществило се по отношение на актив, с който е осъществена стопанска дейност;
- приходи от присъдени обезщетения или вземания по съдебни дела - **само в случаите, в които същите са свързани с извършването на стопанска дейност;**

11. ОТЧИТАНЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ, ЗА КОИТО СЕ ПРИЛАГА ФИНАНСОВО - ПРАВНАТА ФОРМА „СРЕДСТВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ"

С оглед формирането на данните в таблици NF-KSF-TRIAL-BAL ; RA- TRIAL-BAL; DES-TRIAL-BAL и DMP- TRIAL-BAL се изисква структуриране на подсметки с цел идентифициране на счетоводните операции по съответните таблици, обобщената информация от които формира записванията в отчетна група (стопанска област) „СЕС".

В приложение към оборотната ведомост – таблица NF-KSF-TRIAL-BAL се отчита получаването и разходването на средстват от Кохезионния и Структурните фондове на Европейския съюз, администрирани от Национален фонд. При отчитането на средствата се прилагат указания ДДС №06/2008 година. Тук се представят операциите със средства с източник: Оперативна програма „Развитие на човешки ресурси", Оперативна програма „Конкурентноспособност", Оперативна програма „Регионално развитие", Оперативна програма „Транспорт", Оперативна програма „Околна среда" и др.

В приложение към оборотната ведомост – таблица DES-TRIAL-BAL се отчитат всички други средства по програми и проекти, финансирани от фондове и институции на Европейския съюз, администрирани и/или получени от бюджетни организации, ***включително и националното съфинансиране към тези проекти от Министерства на Република България:***

- Средствата по предприсъединителните програми на Европейския съюз, администрирани от Националния фонд и Разплащателната агенция към Държавен фонд „Земеделие";
- Средствата по програми за трансгранично, транснационално и междурегионално сътрудничество (ТГС);
- Средствата по секторните програми „Леонадро да Винчи", „Еразъм" и „Коменски";
- Средствата от Европейския бежански фонд, Европейския фонд „Външни граници" и Европейски фонд „Връщане";
- Средствата по други програми и проекти, финансирани от фондове и институции на Европейския съюз по смисъла на §1, т.36 от ЗПФ.

В тази таблица се отчитат средствата с източник:

Седма рамкова програма за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности; Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации; Програма за сътрудничество в областта на науката и технологиите (КОСТ 2007-2013); Програма за трансгранично сътрудничество „Румъния – България 2007-2013"; Програма за европейско териториално сътрудничество „Гърция – България 2007-2013"; Програма за трансгранично сътрудничество по Инструмента за предприсъединителна помощ (IPA) България – Македония 2007-2013"; Програма за трансгранично сътрудничество по Инструмента за предприсъединителна помощ (IPA) между

„Република България и република Сърбия 2007-2013”; Програма за трансгранично сътрудничество по Инструмента за предприсъединителна помощ (IPA) България – Турция 2007-2013”; Съвместна оперативна програма „Черноморски басейн 2007-2013”; Оперативна програма за транснационално сътрудничество „Югоизточна Европа 2007-2013”; Оперативна програма за междурегионално сътрудничество INTERREG IVC, Оперативна програма ESPON 2013; Оперативна програма „ИНТЕРАК 2007-2013”; Оперативна програма УРБАКТ II „Мрежа за градско развитие”, Програма „Хоризонт 2020”, последващи през новия програмен период програми на гореизброените и др.

В приложение към оборотната ведомост – таблица DMP-TRIAL-BAL се отчитат средствата по следните четири международни програми **и свързаното с тях национално съфинансиране**, определени от министъра на финансите:

1. Норвежкия финансов механизъм 2009-2014;
2. Финансов механизъм на европейското икономическо пространство 2009-2014 и
3. Българо-швейцарската програма за сътрудничество за намаляване на икономическите и социалните неравенства в рамките на разширения Европейски съюз 2009-2019;

Средствата по **всички други международни програми**, извън посочените по-горе, се отчитат в отчетна група (стопанска област) „Бюджет” и за тях не може да се прилага финансово-правната форма „Сметки за средства от Европейския съюз”, освен ако министъра на финансите **изрично** не определи нейното прилагане за конкретна международна програма/договор по реда на чл.8, ал.4 от ЗПФ.

Предвид факта, че за операциите със средствата по тези програми и проекти се прилагат **банкови бюджетни сметки в левове и валута**, за тяхното отчитане на касова и начислена основа в отчетна група (стопанска област) „Бюджет” се прилага §§88-03 от ЕБК и сметка 4682 от СБО с едновременно огледално отчитане в отчетна група (стопанска област) „СЕС”, аналогично на подхода на отчитане съгласно т.5.1 и раздел III от ДДС № 06/2008 г. **(*до* размера на преведеното авансово финансиране от донора).**

В тази връзка, при извършването на трансфери между бюджетни организации за проекти и програми, подлежащи на отчитане в стопанска област „СЕС”, се използва §63-00 от ЕБК.

Считано **от 01.01.2015 г.** начинът на отчитане на авансовото финансиране на плащанията по проекти (само за случаите, когато *е одобрен* съответния проект), отчитани в „СЕС”**за сметка на бюджетите на звената на БАН (финансиране на разходите *над* преведените авансово суми от донора)** се основава на следните основни принципи:

☼ за вички проекти, подлежащи на отчитане в „СЕС”, независимо как са финансирани плащанията по тях (дали от авансово преведени суми от донора или за сметка на бюджетите на звената на БАН), всички начислени суми на разходи и придобиване на активи и свързаните с тях начисления на задължения, вземания и приходи **се отразяват изцяло в отчетна група „СЕС”;**

☼**всяко авансово финансиране от бюджета на ИИНЧ** за покриване на плащания по проекта, независимо от формата на предоставяне, **се отчита като трансфер от „БЮДЖЕТ” за „СЕС”;**

☼ **всяко плащане за сметка на авансовото финансиране от бюджет на звеното на БАН се отчита в „СЕС” според естеството и характера си по общия**

ред, независимо дали впоследствие ще бъде признато за допустимо или ще бъде признато за недопустимо плащане;

☼ **задбалансовата отчетност за поети ангажименти (сметка 9200 и подгрупа 980), нови задължения за разходи (сметка 9860) и за статистиката за финансиране на разходите (подгрупа 994) по проекта се води изцяло и *само* в отчетна група „СЕС”**, независимо от начина на финансиране на плащанията. Прехвърляне на поети ангажименти от „СЕС” в „Бюджет”се извършва *само*, ако за тези налични ангажименти окончателно се спира финансирането по съответната донорска програма и бюджетът поема тяхното изпълнение.

☼ **При получаване на съответното финансиране и възстановяване на авансовото финансиране по бюджета на звеното на БАН** се взима ***само*** записване в „Бюджет” и „СЕС” за **отразяване възстановяването на предоставения/получения трансфер;** *(отпада досегашния подход на „сторниране” на отчетения по бюджета разход и „прехвърлянето” му в „СЕС”)*

☼**За отчетеното към 31.12.2014 г. авансово финансиране** съгласно т. 23 от ДДС 6/2008 г. по бюджета на звената на БАН, което подлежи или се очаква да бъде възстановено след тази дата (т.е. през 2015 г. и следващи години), също се прилагат принципите но новия подход, като се имат предвид и указанията на **МФ с писмо № 91-00-89/11.02.2015 г.**

За извършени плащания от бюджета на звената на БАН ***преди да е одобрен*** даден проект, се прилага досегашния подход на отразяване като разход по бюджета на звеното на преките разходи по проекта. В случай, че проектът бъде одобрен за финансиране със средства от Европейския съюз или по други международни програми, се спазва т. 26.1 от ДДС № 01/26.01.2015 г. В случай, ***че проектът не бъде одобрен*** за финансиране със средства от Европейския съюз или по други международни програми – разходите остават за сметка на бюджета на звеното и не се взимат допълнителни записвания.

Отчетна схема за авансово финансиране от бюджета на звената на БАН за плащания по проекти, подлежащи на отчитане в „СЕС” (когато проектът е одобрен):

1. Записвания за начисляване на разходи, придобиване на активи и свързани с тях задължения към доставчици и контрагенти:

Стопанска област „Бюджет”

***Записване на начислена основа*: X**
Записване на касова основа: X

Стопанска област „СЕС”

Записване на начислена основа:
Дт сметки от раздел 5, 3, гр. 60 и др.
Кт сметки от гр. 40 и др.
***Записване на касова основа*: X**

2. За начисляване/удържане на осигурителни вноски и данъци по ЗДДФЛ (прилага се общия ред на начисляване на разходите и разчетите между „Бюджет” и „СЕС” по сметка 4659 и §§89-03:

Стопанска област „Бюджет”

***Записване на начислена основа*:**
А) Х
Б) Дт сметка 4659
Кт сметка 7598
Записване на касова основа:
А) Х
Б) §89-03 (-)/69-08 (+)

Стопанска област „СЕС”

Записване на начислена основа:
А) Дт сметки от гр.605
Дт сметки от гр. 421 и др.
Кт сметки 7591, 7595, 7596 и 7597
Б) Дт сметка 7598
Кт сметка 4659
***Записване на касова основа*:**
А) §01-00, 02-00, 05-00/§69-00 (+)
Б) § 69-08 (-)/ §89-03 (+)

3. Извършване на плащания за сметка на бюджета на звеното директно от банкова бюджетна сметка:

Стопанска област „Бюджет”

***Записване на начислена основа*:**
Дт сметка 7532
Кт сметка 5001, 5013, 7500
Записване на касова основа:
§62-02(-)/§95-07, 96-07, 66-02 (+)

Стопанска област „СЕС”

Записване на начислена основа:
Дт сметки от гр. 40 и др.
Кт сметка 7522
***Записване на касова основа*:**
Разходни §§/ §62-01 (+)

4. Възстановяване на авансово финансиране, когато е предоставено под формата на плащания директно от бюджет към съответните доставчици и контрагенти. В тези случаи постъпилите суми се отразяват огледално в „Бюджет” и „СЕС” като възстановен трансфер, а когато сумата на постъпилото финансиране е по-голяма от авансовото финансиране от бюджета на звеното – и като разчети по §88-03 от ЕБК и сметка 4682 от СБО:

Стопанска област „Бюджет”

***Записване на начислена основа*:**

Дт сметки 5001, 5013

Кт сметка 7532 (*до размера на авансовото финансиране от бюджета*)

Дт сметки 5001, 5013
Кт сметка 4682 (*когато полученото финансиране от донора превишава отпуснатото до момента авансово финансиране от бюджета на бенефициента)*

Записване на касова основа:

§62-02(+)/§95-07, 96-07 (-) (*до размера на авансовото финансиране от бюджета*)
§88-03 (+)/ §95-07, 95-06 (-) (*когато полученото финансиране от донора превишава отпуснатото до момента авансово финансиране от бюджета на бенефициента)*

Стопанска област „СЕС”

Записване на начислена основа:

Дт сметка 7522 (*до размера на авансовото финансиране от бюджета*)
Кт сметки 747, 748, 753 и др.

Дт сметка 4682 (*когато полученото финансиране от донора превишава отпуснатото до момента авансово финансиране от бюджета на бенефициента)*
Кт сметки 747, 748, 753 и др.

***Записване на касова основа*:**

§62-01 (-)/ §46-00, §63-01 (+)(*до размера на авансовото финансиране от бюджета*)
§ 88-03 (-)/§ 46-00, §63-01 (+) (*когато полученото финансиране от донора превишава отпуснатото до момента авансово финансиране от бюджета на бенефициента*

За отчитането от звената на БАН на получаването на аванси по донорски програми от бюджетни организации – администратори на тези средства (НФ, РА към ДФ „Земеделие” и др.) се прилагат подходът на отчитане на разчет между бюджетни организации и коректив съгласно т. 34-38 от ДДС №14/2013 г. (в случаите, когато касовите потоци от тези взаимоотношения се отчитат като трансфери) чрез използването на следните сметки и записвания:

Записване при получаване на аванса:
Стопанска област „Бюджет”

Дт сметка 5001, 5013
Кт сметка 4682
§§96-07, 95-07 (-)/ §§88-03 (+)

Стопанска област „СЕС”

Дт сметка 4682
Кт сметка 7532

§§88-03 (-)/§§63-01(+)

Дт сметка 4970 „Коректив за задължения към бюджетни организации”

Кт сметка 4523 „Други задължения (приходно – разходни позиции) към бюджетни организации от подсектор „Централно управление” *(за отразяване на отпуснатите средства на звеното на БАН като задължение по аванс)*

Записване при усвояване на аванса, при непризнаване на разходи, извършени със средства от аванса, както и при възстановяването на средствата на аванса към донора:

Стопанска област „Бюджет”

Записвания на начислена основа:

А) Х

Б) Х

В) Дт сметка 4682

Кт сметка 7500, 5001

Записвания на касова основа:

А) Х

Б) Х

В) §§ 88-03 (-)/ §§66-02, 96-07 (+)

Стопанска област „СЕС”

Записвания на начислена основа:

А) Дт сметка 4523 „Други задължения (приходно – разходни позиции) към бюджетни организации от подсектор „Централно управление”

Кт сметка 4970 „Коректив за задължения към бюджетни организации” (за отчитане на усвояването на аванса в размер на признатите разходи)

Б) Дт сметка 4523 „Други задължения (приходно – разходни позиции) към бюджетни организации от подсектор „Централно управление”

Кт сметка 4393 „Задължения към бюджетни организации за възстановяване на средства по донорски програми” (за отнасяне от звеното на БАН на частта от аванса, съответстваща на непризнатите разходи, като задължение за възстановяване на средствата по донорски програми)

В) Дт сметка 7532

Кт сметка 4682 (при възстановяване от звеното на БАН на неусвоената част от аванса, както и на средствата за непризнатите разходи, доколкото не се прихваща с подлежащи на отпускане други средства)

Дт сметка 4393

Кт сметка 4970

Записвания на касова основа:

А) Х

Б) Х

В)§§63-01 (-)/§§88-03(+)

Тази отчетна схема се използва **по аналог** и при отчитането на получени аванси от донори за проекти, попадащи в отчетна област „Бюджет" (получени авансови плащания по договори с фонд „Научни изследвания", други договори с министерства и ведомства, **средствата по които се получават под формата на трансфер)**. В тези случаи записванията на начислена основа се правят в отчетна област „Бюджет" по сметка 7522 и §§61-01. § 62-02 се използва, когато за сметка на бюджета на звеното на БАН се възстановяват суми, отчитани от администратора в отчетна група „СЕС"

V. ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ НА АКТИВИТЕ И ПАСИВИТЕ

Активите и пасивите в ИИНЧ **се инвентаризират** в съответствие с изискванията на **чл. 28** от **Закона за счетоводството** и *указанията на министъра на финансите* по тези въпроси (т. 37 от ДДС № 14 от 2007 г.).

Инвентаризацията на активите и пасивите се извършва от комисия и по ред определени със заповед на директора на съответното звено и в следните срокове:

- **дълготрайните материални и нематериални активи** – всеки отчетен период, преди съставяне на годишния финансов отчет;
- **материалните запаси** – всеки отчетен период, преди съставяне на годишния финансов отчет;
- **книгите в библиотеките** – най-малко 20 % от библиотечния фонд на година;
- **останалите активи и пасиви** – преди съставянето на годишния финансов отчет.

VI. НАЧИСЛЯВАНЕ НА АМОРТИЗАЦИИ НА НЕФИНАНСОВИ ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ

В съответствие с изискванията на чл.67, ал.1 от ПМС №380/2015 година и разпоредбите на раздел XIV от ДДС 05/30.09.2016 г. за отчетната 2016 г. звената в системата на БАН не начисляват амортизации на нефинансови дълготрайни активи.

VII. ГОДИШНО ПРИКЛЮЧВАНЕ НА СЧЕТОВОДНИТЕ СМЕТКИ, ИЗГОТВЯНЕ НА ОБОРОТНА ВЕДОМОСТ И ГОДИШНИ ОТЧЕТИ

Годишното счетоводно приключване се осъществява чрез редица подготвителни етапи. Подготовката му започва още в края на отчетната година. Тя се състои в изготвяне на план-график за основните операции по изготвянето на оборотните ведомости и годишния финансов отчет и определяне на лицата, отговорни за изпълнението им. Крайния продукт на годишното счетоводно приключване е годишния финансов отчет, който трябва вярно и честно да представя имущественото и финансовото състояние на института.

За да се установи ***„вярното и честното" представяне на финансовото състояние*** се предприемат следните действия:

- преглед, анализ и съпоставяне на финансовата информация по първичните документи и счетоводни сметки;
- съответствие между осчетоводяването на стопанските операции по счетоводните сметки (чрез извлеченията на сметката) и отразяването им в годишната оборотна ведомост към 31.12.;
- взаимовръзки (анализ) между счетоводните сметки от СБО и параграфите/

подпараграфите на ЕБК;

- установяване на причините за наличие на необичайните разлики в данните на начислена и касова основа и тяхното оповестяване в приложението към ГФО;
- установяване на причините за наличие на необичайни разлики при отчитането на активите и пасивите спрямо предходната година (крайните салда на 31 декември и началните на 1 януари);
- осчетоводяване на всички приходи и разходи за текущата отчетна година;
- еднократно осчетоводяване към 31.12. на провизиите за задължения и провизиите за вземания;
- еднократно определяне към 31.12. на приблизителни счетоводни оценки, съответстващи на достигнатия етап на придобиване на активи или незавършено строителство (разликата между приблизителната оценка на разходите и фактическите разходи);
- еднократно начисляване към 31.12. на разходите за провизии на персонала;
- еднократно начисляване към 31.12. на приходите и разходите по корективни сметки за месец декември, за които не са издадени или получени фактури;
- еднократно начисляване към 31.12 на корективи за неусвоени помощи и дарения и корективи за вземания за помощи и дарения;
- еднократно осчетоводяване към 31.12. на приписаните приходи и разходи за безвъзмездно предоставените/ получени активи от други бюджетни предприятия;
- спазването на нормативните изисквания, свързани със счетоводната дейност.

За да се установи ***„вярното и честното" представяне на имущественото състояние*** се предприемат следните действия:

- правилно провеждане на годишната инвентаризация на активите и пасивите по етапи;
- достоверно представяне в годишната оборотна ведомост на наличните активи и пасиви;
- оценката на активите (дълготрайни и краткотрайни) по справедлива стойност (преоценка и обезценка) и тяхното отразяване в баланса към 31.12.;
- отразяване на резултати от проведената годишна инвентаризация в ГФО (липси, излишъци, брак, компенсации на активи, кражби).

Текущо през отчетната година <u>не следва</u> да се извършват процедури по приключване на приходните и разходните сметки от раздели 6 и 7 със сметките от групи 11 и 12 на СБО.

Приключването на сметките от раздели 6 и 7 се извършва ***<u>след</u>*** като е осигурена информацията за изготвянето на оборотната ведомост (към края на отчетанта година след изготвянето на оборотната ведомост за МФ). Сметките се приключват като се има предвид следното:

- Всички сметки от раздели 6 и 7 на СБО и в трите отчетни групи (стопански области) се приключват със сметка 1201;
- Сметка 1201 се приключва и в трите отчетни групи (стопански области) със сметка 1101;
- Сметки от подгрупи 980, 986 и 994 се приключват и в трите отчетни групи (стопански области) със сметка 9989.

Годишния финансов отчет включва следните елементи:

- Баланс
- Отчет за приходите и разходите

- Годишен отчет за касово изпълнение на бюджета, сметките за средствата от Европейския съюз и сметките за чужди средства
- Приложение, което съдържа:

  ♦ Пояснения за прилаганата счетоводна политика;

  ♦Подлежаща на оповестяване допълнителна информация за състоянието и изменението на активи, пасиви, приходи и разходи и задбалансови позиции;

  ♦ Информация за изпълнението на показателите по бюджета и сметките за средствата от Европейския съюз

Във връзка с чл. 63, ал. 6 от Закона за счетоводството редът, начинът и сроковете за изготвяне, представяне и публикуване на финансовите отчети на бюджетните организации се определят от министъра на финансите съгласно чл. 170 от Закона за публичните финанси.

Установяването на коригиращи събития се извършва в рамките на съответните срокове за изготвяне и представяне на оборотните ведомости и ГФО, определени в указанията за годишното счетоводно приключване. Коригиращите събития се оповестяват в приложение към ГФО.

VIII. ПРОМЕНИ В СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА

За всеки отчетен период се прилага една и съща счетоводна политика, за да се осигури възможност на потребителите на информацията да сравняват финансовите отчети за по-дълъг период от време. Промяната се извършва само когато се изисква по закон, от промяна на счетоводни стандарти или ако промяната ще доведе до по-подходящо представяне във финансовите отчети.

Промяната в счетоводната политика не се прилага с обратна сила за минали години, не се преизчислява сравнителна информация за предходни периоди и не се изготвят проформа-отчети / т.8.8 от ДДС №20/2004 г./

Грешки, произтичащи от неотчетени активи и пасиви или от отчетени несъществуващи активи и пасиви, се отразяват чрез съответните сметки от група 69 ”Намаление на нетните активи от други събития” и 79 „Увеличение на нетните активи от други събити”. Информацията за това отразяване задължително се оповестява в приложението към Годишния финансов отчет.

В съответствие с разпоредбите на нормативните документи, регламентиращи финансово счетоводната отчетност на бюджетните организации, ИИНЧ може да прави промени в счетоводната си политика.

Настоящата счетоводна политика е в сила от 01.01.2016 година и е задължителна за прилагане в Института за изследване на населението и човека..